

המבקר: נזק לשיווק התיירות בגלל כפילות בטיפול בירושלים

Posted on 14 במאי 2018 by עמי אטינגר

משרד ירושלים (באמצעות הרל"י) ומשרד התיירות, פעלו בנפרד לשיווקה של ירושלים. מנכ"ל משרד התיירות אמיר הלוי: כתוצאה מכך נגרם נזק למאמצי שיווק ישראל בכלל וירושלים בפרט

Categories: תיירות, ראשי

Tag: משרד התיירות, אמיר הלוי, משרד ירושלים, רל"י, המבקר, שיווק ירושלים

תחום התיירות הוא הבולט מבין התחומים בתכניות לפיתוח כלכלי בירושלים בהיקף המשאבים שהקצתה לו הממשלה [1] 1.2 מיליארד שקלים בשנים 2005-2017. נקבע מנגנון להבטחת שיתוף פעולה בין משרד התיירות למשרד ירושלים ולרשות לפיתוח ירושלים-הרל"י, אולם לא יושם הלכה למעשה; משרד ירושלים (באמצעות הרל"י) ומשרד התיירות פעלו בנפרד לשיווקה של הבירה, ועל פי דברים שכתב מנכ"ל משרד התיירות **אמיר הלוי**, כתוצאה מכך נגרם נזק למאמצי שיווק ישראל בכלל וירושלים בפרט. כך קובע מבקר המדינה **יוסף חיים שפירא**, בדוח מיוחד שפרסם ל"יום ירושלים".

במאי 2012 החליטה הממשלה לגבש תכנית אסטרטגית רב-תחומית לתיירות בירושלים, מתוך הבנה כי תחום התיירות הוא מנוע צמיחה כלכלי משמעותי במדינת ישראל בכלל ובירושלים בפרט, כי העיר ירושלים היא משאב תיירותי מרכזי במדינה וכי קיים צורך בראייה אסטרטגית כוללת לקידום תחום התיירות בעיר. במשך כמעט שלוש שנים, עד תחילת 2018, לא הובאה התוכנית האסטרטגית לתיירות לאישור הממשלה, כנדרש בהחלטת הממשלה והיא לא הושלמה לכדי מסמך רשמי. בינתיים, בשנת 2016, אישרה הממשלה הקצאת מאות מיליוני שקלים לצורך פיתוח התיירות בבירה במסגרת תוכנית היובל ובמסגרת התוכנית לפיתוח מתחם הכותל המערבי, שאושרה ביולי 2017.

שיווק התיירות לירושלים

משרד התיירות מופקד, בין השאר, על קביעת מדיניות השיווק של תעשיית התיירות בישראל. ביוני 2016 אישרה הממשלה את תוכנית יובל, שבמסגרתה אישרה תכניות בתחום התיירות, ובכללן תכניות להגברת שיווקה של העיר שהוקצו להן 23 מיליון שקל. כמו כן קבעה הממשלה בהחלטה זו, כי תכניות להגברת שיווקה של העיר ירושלים יגובשו על ידי צוות שיורכב ממנכ"ל משרד ירושלים, ממנכ"ל משרד התיירות וממנכ"ל הרל"י וכי החלטות הצוות יתקבלו פה אחד. ואולם, מנגנון זה להבטחת שיתוף הפעולה בין הגורמים הללו לא יושם הלכה למעשה; משרד ירושלים (באמצעות הרל"י) ומשרד התיירות פעלו בנפרד לשיווקה של ירושלים, ועל פי דברים שכתב מנכ"ל משרד התיירות, כתוצאה מכך נגרם נזק למאמצי שיווק ישראל בכלל וירושלים בפרט.

בחוק יסוד ירושלים נקבע כי "לירושלים יינתנו עדיפויות מיוחדות בפעילויות של רשויות המדינה לפיתוחה של ירושלים בנושאי משק וכלכלה ובנושאים אחרים". לפי מדיניות משרד התיירות בשנים האחרונות, לפחות 70% מהתקציב לפיתוח תשתיות תיירות מיועד ל"ערי הליבה" התיירותיות, ובהן ירושלים. נמצא כי בשנים 2014-2016 ב-80% מהפרויקטים בירושלים שבמימנם השתתף משרד התיירות, שיעור ההשתתפות של המשרד היה קטן מהשיעור המרבי הנמוך שנקבע בנוהל ועמד על 50% או פחות. זאת בשעה ששיעור ההשתתפות של המשרד ב-93% מהפרויקטים בערי ליבה, לבד מירושלים, היה גבוה מהשיעור המרבי הנמוך ועמד על 80% ויותר.

המלצות המבקר לפיתוח תחום התיירות

לפי המבקר, על מנכ"ל משרד ירושלים ועל מנכ"ל משרד התיירות לגבש תוכנית אסטרטגית לתיירות בירושלים בהקדם האפשרי, בשיתוף כלל השותפים באחריות לגיבוש התוכנית הזו על פי החלטת הממשלה, או לחלופין - על מנכ"לי שני המשרדים להגיש לממשלה מסמך המוסכם על כלל השותפים ובו הטעמים לאי-נחיצותה עוד של תוכנית זו, לשם דיון בכך והחלטה אם יש מקום לבטל את משימת גיבוש התוכנית. פעולות אלה נדרשות לגיבוש ראייה אסטרטגית כוללת לקידום תחום התיירות בעיר על פי החלטת הממשלה מ-2012, וגם למיקוד נכון של השקעת תקציבי הממשלה בהתאם לאסטרטגיה הממשלתית בתחום התיירות בה.

לנוכח אי-ההסכמות בין משרד ירושלים לבין משרד התיירות בדבר הפעולות הנחוצות לשיווק ירושלים כיעד תחרותי, על ועדת ההיגוי של תוכנית היובל לבחון את נחיצות הפעולות האלה במסגרת התוכנית, ואם יתברר שאכן מדובר בנזק לפעולות שנקט משרד התיירות, לשקול להסיט את המשאבים שהוקצו לשם כך למטרות אחרות. עוד על ועדת ההיגוי לוודא שככלל, אין כפילות בין פעולות משרד התיירות לבין הפעולות הנעשות במסגרת יישום תוכנית יובל.

על משרד ירושלים ועל משרד התיירות לבחון את תוצאת התמיכה הממשלתית בפיתוח תשתיות תיירות ציבורית משני מקורות - מתקציב משרד התיירות ומהתקציב לתכניות ייעודיות לפיתוח כלכלי בה, לרבות תכנית היובל, ולשקול לרכז את התמיכה הממשלתית בפיתוח תשתיות אלה בידי גורם ממשלתי אחד. על משרדים אלה לוודא שתוצאת הבחינה וההחלטות בנושא זה יהלמו את הוראות חוק יסוד ירושלים בדבר הקצאת משאבים מיוחדים לירושלים לפיתוחה ולשגשוגה.

מנכ"ל משרד התיירות, אמיר הלוי (צילום: עוזי בכר)

תשובת משרד התיירות: "המשרד מסכים לחלוטין עם עמדת המבקר לפיה מצב של כפילות בין משרדי הממשלה אינו תקין, ובפרט מצב בו משרד נוסף עוסק בשיווק תיירותי של ישראל. המשרד התריע פעמים רבות כי יש להפסיק כפילות זו, וכי כל פעולות השיווק חייבת להתבצע על ידי המשרד ועל פי מדיניותו.

"לעניין תשתיות התיירות, המשרד השקיע בשנים האחרונות סכומים חסרי תקדים בשורה ארוכה של פרויקטים לקידום תשתיות התיירות בירושלים - רק השבוע אושרה בממשלה החלטה על ביצועו ומימונו של פרויקט הרכבל לכותל בסכום

של 200 מיליון שקל.

"בשל המעבר לביצוע פרויקטים גדולים ומשני-מציאות, נדרשה השתתפות של מספר גורמים השותפים במימון הפרויקטים, כך שבחלק מן הפרויקטים חלקו של המשרד באחוזים היה נמוך מהמתוכנן, אך סך כל ההשקעה בכלל הפרויקטים היה גבוה בהרבה מכפי שהיה בעבר. מדיניות זו כבר מורגשת ברחבי העיר והביאה לשיפור דרמטי בתשתיות העומדות לרשות מיליוני התיירים המגיעים לכאן".